

تربیم زخم به داروی فرهنگ

نیوشا طبیبی گیلانی

روزنامه‌نگار

روزگار بر پاشنه خویش نمی‌گردد. اینجا و آنجا هم ندارد. همین روزها به‌خصوص بعد از صحنه‌های شرم‌آوری که در کاخ سفید و جلوی دوربین‌ها اتفاق افتاد، اوضاع و احوال مردم اروپا هم چندان تعریفی ندارد. مردم اسپانیا که به راحت‌اندیشی و سهیل‌گیری بین ملل اروپایی معروف بودند، حالا نگران از آینده‌شان هستند. اگر چه آنها هم تاریخ نارامی داشته‌اند به‌خصوص در تمام قرن بیستم کم‌وبیش درگیر هزار گرفتاری بوده‌اند؛ از جنگ داخلی و دیکتاتوری نظامی طولانی مدت تا حملات مسلحانه‌جنگی خواهان.

برای ما ایرانی‌ها که تاریخ پر تلاطم را از سر گذرانده‌ایم، پیشامدهای این‌روزها البته غافلگیرکننده نیستند. ما از بحران‌هایی جدی‌تر و بزرگ‌تر بیرون آمده‌ایم و آموخته‌ایم که چطور با هزار نگرانی کنار باییم و باز هم لیخند بزنیم. ما نه‌فقط در این چند دهه که چند قرن است مورد تهدید حمله و اشغال قرار داشته‌ایم؛ زمانی به‌پهنه جدگردن سرزمین‌های ایرانی از شمال، جنوب، شرق و غرب‌مان و زمانی دیگر به مجازات ملی کردن صنعت نفت یا شیلات شمال.

اوضاع جهان خوب نیست؛ که همه می‌دانیم و البته چیز جدیدی هم نیست. گریه مردم گوشه و کنار جهان به‌دلیل برخورداری از چند دهه ثبات، تصویری از دامن‌گیر شدن در بحران‌ها و گرفتاری‌ها نداشته باشند؛ باز هم در موضوع تغییر نمی‌دهد. ما ایرانی‌ها هزاران سال است که به قوت فرهنگ توانسته‌ایم اضطراب‌هایمان را فرو بنشینیم، زخم‌هایمان را تربیم کنیم و دوباره به زندگی بازگردیم. همین فرهنگ و هنر قرن‌ها برای ما نقش‌النیام‌دهنده و البته متحد‌کننده داشته است. امروز هم چنین است.

کیست که از گرفتاری‌های اقتصادی، تنگناهای خردکننده و سفره‌های کوچک‌شده خبر نداشته باشد؟ اما در همین وانفسا در گوشه و کنار کشور هزار کار خوب فرهنگی انجام می‌شود که جدا می‌تواند تعجب است. همین الان جست‌وجویی کنید و ببینید که چند دوره آنلاین و حضوری بیهی خوانی، مثنوی خوانی، متون قدیمی، فلسفه، جامعه‌شناسی، روان‌شناسی و هزار چیز دیگر در حال برگزاری است. کاری به کیفیت ندارم، تعداد این دوره‌ها خبر از نیاز و تشنگی‌ای می‌دهد که در این زمانه عجیب است، نیست؟ مشتری این دوره‌ها هم از طبقه مرفه و پولداری که غم نان ندارند، نیستند. آنها که این قبیل علاقه‌مندی‌ها را دارند اکثری تحت فشار بسیار زیاد شرایط اجتماعی و اقتصادی قرار دارند. چنانکه تئاترها و کنسرت‌های کوچک و بزرگ اکثر آژانس‌های مردم‌پر می‌شوند.

موضوع فقط به تهران هم اختصاص ندارد، در همین مازندران، ارکستر بزرگی از کودکان و نوجوانان بسیار با استعداد تشکیل شده به نام «ارکستر بزرگ طبرستان». من آنها را روی اینستاگرام تعقیب می‌کنم و از کیفیت کار آنها و موسیقی بسیار خوبشان سرخوش می‌شوم. امیدوار می‌شوم که با همه این شرایط، ما هنوز آن خصیصه تاریخی خودمان را فرونگذاشته‌ایم. در سختی‌ها به فرهنگ و هنر جنگ می‌زنیم و می‌مانیم.

همین روزها «جشن مستقل سینمای مستند ایران» در جریان است و من هم به لطف دوستان افتخار حضور در آکادمی مربوطه را داشتم. برای من چه فرصت مغتنمی بود که می‌توانستم بعد از سه‌سال آثاری را از سینمای مستند ایران ببینم. چندین فیلم فوق‌العاده دیدم که از همه نظر چشمگیر و چشم‌نواز بودند و حال خوش شد و البته هزار هزار آموختم. خبر دارم که هرکدام از این فیلم‌ها با چه سختی و مرارتی ساخته می‌شوند.

از این نمونه‌ها بسیار سراغ دارم. اساساً از دل مشغولی‌های من در غربت رصدهمین فعالیت‌های فرهنگی و هنری در داخل میهن است. این میزان از علاقه‌مندی نسل جوان به حوزه‌هایی مثل موسیقی ایرانی و کلاسیک، متون کهن و ادبیات فارسی، هنرهای تجسمی و نمایشی و هزار پدیده فرهنگی دیگر، برایم شوق زندگی می‌آورد. به‌خصوص اینکه همه این فعالیت‌ها مثل همان سینمای مستند، مثل ارکستر بزرگ طبرستان، مثل صدها هزاران کار و پروژه فرهنگی بزرگ و کوچک دیگر فقط با همت خود مردم و بی‌هیچ حمایت دولتی‌ای انجام می‌شود. دستگاه فرهنگی کشور چنان از اوضاع غافل است که از سلیقه و نیاز اکثریت مردم اصلاً خبری ندارد و مخاطبش همین اقلیت محدودشان است. نگاهی به‌صورت اسامی مجریان برنامه‌های نوروزی ببیند؛ تا صحت عرض مرا ناپدید فرماید.

سرتان را درد آورد که بگویم، ما ملتی به راستی افتخارآمیز هستیم؛ چرا؟ چون پس از این همه سختی و مرارتی که قرن‌هاست کشیده‌ایم انسانی‌ترین سوپه تمدن بشری را فرو نگذاشته‌ایم و هنوز به مرهم فرهنگ، زخم‌هایمان را تربیم می‌کنیم.

۲۴ ساعت

۱۶

24 HOURS

hammihanmedia@gmail.com

@Hammihanonline

• صاحب‌امتیاز و مدیرمسئول: غلامحسین کریاسچی
• مشاوران: عباس‌عبدی و احمدزیدآبادی
• سردبیر: محمدجواد روح • معاون سردبیر: مهرداد خدیر
• دبیران گروه‌ها: فروزان طهرانی (اقتصاد) • آرمن منتظری (دیپلماسی و بین‌الملل)
• علی ورامینی (رسانه و فرهنگ) • سمیه متقی (سیاست) • الناز محمدی (جامعه) • آرش خاموشی (عکس)
• مدیراداری و آگهی‌ها: شاهرخ حیدری
• مدیر هنری: مهدی قربانی تبار
• هادی حیدری (طرح و کاریکاتور) • حروفچینی و ویراستاری: شهرام هادی

• تلفن روابط عمومی: ۸۸۷۴۹۳۰۰ • تحریریه: ۸۸۷۳۰۲۹۱ • آگهی‌ها: ۸۸۷۳۵۲۰۵ • نشانی: خیابان شهید بهشتی، خیابان پاکستان، کوچه دوازدهم، پلاک ۱۸
• لیتوگرافی و چاپ: هم‌میهن • تلفن چاپخانه: ۰۲۱۴۶۸۸۱۱۱۴ • توزیع: نشرگستر امروز نوین • تلفن: ۰۲۱-۹۱۳۰۴۱۴۲

عکس: hamianonline

تسهیل‌گر به جای سانسورچی

تغییر در اداره کل نظارت بر عرضه و نمایش فیلم وزارت ارشاد و امید بازگشت به کارویژه اصلی

سازمان سینمایی بوده و از دل آن چه او (تعامل و پیگیری و خواهش و تمنا از قوه قضائیه) می‌خواند حاصل شده است. به عقیده او، اگر آن چه «تلاش‌های سازمان سینمایی» می‌نماید نبود، در سینما وضعیت بغرنجی داشتیم. سهرابی با شاهد گرفتن دوستانش ادعای کرد حتی برای حل مشکلاتی که حل آن‌ها از عهده‌اش بر نمی‌آمده، تلاش کرده است. مدیرکل پیشین نظارت بر عرضه و نمایش فیلم این ادعا را در حالی مطرح می‌کرد که سینمای ایران پس از اعتراضات پاییز ۱۴۰۱ روزگاری پر از اتفاقات تلخ و پشت‌سر گذاشت؛ از احضار، بازداشت و به زندان رفتن سینماگران تا محدود کردن آن‌ها و بلندمدت بازگشایی زن و نیز اوج‌گیری سانسور و ممیزی و رواج ساخت فیلم‌های زیرزمینی و قاچاق فیلم‌ها.

نرگس کیانی

خبرنگار گروه فرهنگ

«سینماگران باید بدانند که اول و آخر ماجرا سازمان سینمایی است که باید تصمیم بگیرد.» این جمله روح‌الله سهرابی، مدیرکل پیشین نظارت بر عرضه و نمایش فیلم در مراسم تودیع‌اش است که روز یکشنبه ۱۲ اسفندماه برگزار شد. او در حالی چنین گفته است که آن چه در اتمسفر حقیقی سینمای ایران می‌گذرد، با اتمسفر ذهنی مدیران سینمایی کاملاً متفاوت است. تولید فیلم‌های سینمایی بدون آن که سازندگانشان نیازی به مراجعه به اداره کل نظارت بر عرضه و نمایش فیلم احساس کنند، نمایش این آثار در جشنواره‌های خارجی و جوایزی که به‌دست می‌آورند، شامدی بر این مدعا است. جریانی که به‌ویژه پس از اعتراضات پاییز ۱۴۰۱ شدت گرفته و اخذ پروانه ساخت فیلم سینمایی را در بسیاری از موارد از معنا تهی ساخته است. از جمله تازه‌ترین و دیده‌شده‌ترین فیلم‌های این جریان می‌توان به «کیک محبوب من» به نویسندگی و کارگردانی مشترک مریم مقدم و بهتاش صناعی‌ها اشاره کرد. از سوی دیگر، انتشار نسخه قاچاق آثار سینمایی که سال‌های سال در کشوی میز این اداره کل خاک خورده‌اند به‌رغم وارد کردن ضرر و زیان مالی و روانی به سازندگان این آثار، اخذ پروانه نمایش فیلم سینمایی را باعث می‌نمایند. در این زمینه نیز از جمله تازه‌ترین نمونه‌ها می‌توان از فیلم سینمایی «گانه‌ها» به نویسندگی و کارگردانی کیانوش عبیاری نام برد. فیلمی تولید سال ۱۳۹۵ که عباری توقیف آن را هدیه‌ای شوم از سوی مسئولان وقت سینما به خود می‌داند و انتشار نسخه قاچاقش را ضربه‌ای مضاعف به حقوق مادی و معنوی از دست رفته‌اش به‌عنوان صاحب اثر.

یک مدیر جنجالی

تغییر در ارکان زیرمجموعه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از جمله سازمان سینمایی در پی نشست سیدعباس صالحی به‌جای محمد مهدی اسماعیلی، اتفاقی دور از انتظار نبود. تغییری که با جانشینی راند فرزندزاده به‌جای محمد خزاعی به‌عنوان رئیس این سازمان آغاز شد. با حضور سیدروح‌الله حسینی در معاونت ارشاد و نظارت سینمایی به‌جای حبیب ایل بیگی ادامه پیدا کرد و با مراسم تودیع و معارفه روح‌الله سهرابی و میث‌زندی در اداره کل نظارت بر عرضه و نمایش فیلم به‌اوج رسید. زندی، دانش‌آموخته مقطع دکتری تخصصی رشته پژوهش هنر از دانشگاه تهران، تهیه‌کننده، نویسنده، مترجم، کارگردان تئاتر و سینما و استاد دانشگاه است. این بخشی از آن چیزی است که در روزمه کاری او که از سوی روابط عمومی سازمان سینمایی در اختیار رسانه‌ها قرار گرفته به آن اشاره شده است. او همچنین سابقه مدیرعاملی بنیاد فرهنگی هنری نیما یوشیج را در کارنامه دارد. ضمن این که نیمه‌پژوه و مؤلف و مترجم چهار کتاب دانشگاهی است و به‌طور ویژه بر نظریه‌های فلسفی و نشانه‌شناسی در حوزه سینما و هنرهای نمایشی تمرکز دارد.

زندی جانشین مدیری شده است که در طول دوران مدیریت‌اش حاشیه کم نداشته است. حاشیه‌هایی از جمله جدال‌های مجازی با هنرمندانی چون رضا کیانیان در قالب پست‌های اینستاگرامی تا اظهاراتی بدون منبع مانند این که وقتی مدیرکل نظارت بر عرضه و نمایش فیلم را بر عهده گرفت بیش از ۵۰ فیلم در توقیف بود در حالی که او حتی یک فیلم توقیفی هم روی دست مدیرکل بعدی به‌جا نگذاشت. این اظهارنظر بدون منبع به‌قدری تعجب‌برانگیز بود که محمد مهدی طباطبایی نژاد که در دولت دوازدهم به مدت دو سال مدیرکل نظارت بر عرضه و نمایش فیلم بود، با انتشار یک استوری در صفحه اینستاگرامش نوشت: «جناب آقای سهرابی در برنامه هفت اعلام کردند که در دولت قبل، ۵۰ فیلم سینمایی توقیف شدند. لطفاً در راستای شفافیت، اسامی ۵۰ فیلم و وضعیت امروز آن‌ها را اطلاع‌رسانی کنند!» سهرابی همچنین مدعی بود، رفع ممنوع‌الکاری‌ها به‌خاطر پیگیری

چهره

ستاره تاریخ دوبله ایران

میهن کسمایی یکی از چهره‌های برجسته‌ی دوبله‌بود که صدای او را خیلی‌ها در فیلم «بانوی زیبای من» که به‌جای ادی هپبورن صحبت کرد به‌خاطر می‌آورند. این دوبله در سال ۱۳۳۱ با دعوت عمویش علی کسمایی پدر دوبله ایران، پایش به‌دنیای دوبله‌باز شد و گویندگی در استودیو پارس فیلم با فیلم‌های «عشق» و «مادر» را شروع کرد و خیلی‌زود به یکی از بهترین دوبله‌ها تبدیل شد. او علاوه بر ادی هپبورن، به‌جای بسیاری از بازیگران سینمای کلاسیک جهان مانند اینگرید برگمن، الیزابت تیلور و ریت بارودو در سینمای ایران هم به‌جای فریماء فرجامی، آهو خرمند، فرزوان و... صحبت کرده است. او در سال‌های بعد از انقلاب فعالیت کمی داشت و در انیمیشن «پچه خرس‌های قطبی» جای مادر میسکا و موشکا صحبت کرد. همچنین

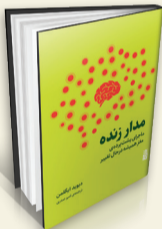
در «هزارستان» گوینده نقش امینه اقدس، مادر «مادر» علی حاتمی هم نقش جوانی مادر بود. میهن کسمایی که در ۱۲ اسفندماه ۱۳۹۵ در روین آتریش درگذشت، بی‌شک در کنار رفعت هاشم‌پور، نیکو خرمند، فهیمه راستکار، تاجی احمدی و ژاله کاظمی از ستاره‌های تاریخ دوبله ایران است.

کتابخانه

داستان مغز پیچیده

در میان تمام چیزهایی که گونه‌ی ما در این سیاره کشف کرده است، هیچ چیز از لحاظ پیچیدگی با مغز ما قیاس‌پذیر نیست. مغز انسان شامل ۸۶ میلیارد سلول به‌نام نورون است؛ سلول‌هایی که اطلاعات را به‌شکل جهش‌های ولتاژی متحرک به‌سرعت رفت‌وبرگشت می‌دهند. کتاب «مدار زنده» به شما نشان می‌دهد چگونه مغز ما پیوسته مدارهای خود را بازسازی می‌کند و معنای این کار برای ما و آینده‌ی ما چیست. در این مسیر می‌بینیم که داستان‌مان با پرسش‌های متعددی همراه است؛ چرا بسیاری از مردم در دهه‌ی ۸۰ میلادی (و فقط در این دهه) صفحات کتاب‌ها را کمی قرمز می‌دیدند؟

مدار زنده

نویسنده:

دیوید ایگلمن

مترجم:

امیر صدری

انتشارات: برج

چرا بهترین کماندار جهان، دست ندارد؟ شباهت سندرم محرومیت از مواد مخدر و سندرم قلب شکسته چیست؟ چرا دشمن خاطرات، زمان نیست؛ بلکه خاطرات دیگر است؟ چطور فردی نابینا یاد می‌گیرد با زبانش ببیند یا فردی ناشنوا یاد می‌گیرد با پوستش بشنود؟ کتاب «مدار زنده»؛ ماجرای پشت پرده مغز همیشه در حال تغییر، نوشته‌ی دیوید ایگلمن با ترجمه‌ی امیر صدری در ۳۳۶ صفحه و با قیمت ۲۵۲ هزار تومان از سوی نشر برج منتشر شده است.

تاریخ

درگذشت کوروش کبیر

کوروش بزرگ بنیادگذار کشور ایران، در سوم مارس سال ۵۳۰ پیش از میلاد - ۹ سال پس از اعلام امپراتوری ایران - درگذشت. او ۱۱ سال پس از ایجاد دولت واحدی از سه طایفه مهاجر قوم آریین (پارس)،

ماد و پارت)، شهر بابل را تصرف و در آنجا در اکتبر سال ۵۳۹ پیش از میلاد ایجاد امپراتوری مشترک‌المنافع ایران را اعلام کرد. کوروش برای اخراج طوایف آرال که از سیر دریا (سیحون) گذشته، وارد سفدیانا و سرزمین پارسیان در فرارود (تاجیکستان امروز) شده بودند، به این منطقه رفته بود که به سوی او که سوار بر ارابه بود و سربازانش را در میدان نبرد هدایت می‌کرد، زیبایی پرتاب شد و عمرش پایان یافت. با وجود درگذشت کوروش، سربازان او مهاجمان را به آن سوی سیحون عقب راندند. کوروش، جهانی فکر می‌کرد و همه ملت‌ها را متساوی‌الحقوق می‌دانست و عقیده به ایجاد یک دولت جهانی مهجبه به اخلاقیات داشت تا جنگ‌ها و خونریزی‌ها پایان یابد و یک قانون واحد حاکم بر روابط ملت‌ها باشد. جنازه کوروش همچنان که وصیت کرده بود، به پاسارگاد منتقل و در آنجا مدفون شد که آرامگاه او تا به‌امروز باقی مانده است.

نخستین آزمون پیش‌رو

با این حساب شاید بتوان نخستین آردگاه میثم زندی به‌عنوان مدیرکل نظارت بر عرضه و نمایش فیلم را حل موانع پیش‌رو بر سر راه ارکان عمومی آثاری دانست که موسوم به «آثار بخش ویژه چهل و سومین جشنواره فیلم فجر» هستند. آثاری چون «پیرس» به کارگردانی اکتای برهنی، «رکسانا» به کارگردانی پرویز شهبازی، «غریزه» به کارگردانی سیواش اسعدی و «قاتل وحشی» به کارگردانی حمید نعمت‌الله که حتی از نمایش در بخش ویژه جشنواره هم محروم ماندند. آثاری که جلگلی آن‌ها به‌گفته منتقدان نته‌تنها از ارزش‌های سینمایی برخوردارند که دلیل عدم ارکان عمومی‌شان سوالی بی‌پاسخ است.